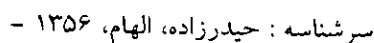

حفاظت از منابع آبی در پرتو مطالعات سیاست جنایی تقنینی ایران

الهام حیدرزاده

مدرس دانشگاه

مشخصات نشر: تهران: پندار پارس، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ص.

شایک: ۶۵۰۰۰، مال: 978-600-6529-38-7

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت : واژه نامه.

موضوع: آبزیان - - ایران - - حفاظت

موضوع : عدالت کیفری - - ایران

درده باندی کنگره : QL/۱۲۰/ح ۹ ح ۷ ۱۳۹۲

۵۹۱/۹۲ دیوبند:

شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۵۹۱۹۸

حفاظت از منابع آبرزی در پرتو مطالعات سیاست جنایی تقنینی ایران

ویراستار علمی و ادبی: سجاد مظفری زاده

ناشر: پندار یارس

حروفچین/صفحه آرا: خدمات چاپ عبدی

طراحی جلد: مؤسسه هفت مهر

لیتوگرافی، چاپ: بہار آفرین

صحافی: علی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: اول - بهار ۱۳۹۲

شماره: ۷-۳۸-۶۵۲۹-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مراکز یخش: تمامی کتابفروشی‌های معتبر حقوقی.

پیش درآمد

بی‌شک مقوله حمایت از محیط‌زیست امری است که همواره از زمره دغدغه‌های کشورها بوده و حمایت از آن به عنوان سرمایه ملی و بستری که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی و زیستی داشته باشند، در همه‌ی نظام‌های حکومتی مدنظر قرار گرفته است. جمهوری اسلامی ایران نیز مستثنی از این قاعده نیست، به نحوی که این مهم در اصل پنجاهم قانون اساسی به صراحت مورد توجه جدی قرار گرفته است. بر این اساس هرگونه فعالیت اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند ممنوع اعلام گردیده است تا آنجا که در قوانین عادی نیز با لحاظ قانون اساسی به وضع قوانین حمایتی در این خصوص پرداخته است که از این میان می‌توان به قانون مجازات اسلامی و قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴ و سایر قوانین مرتبط نام برد.

امروزه دغدغه حفاظت از محیط زیست حقیقتی انکار ناپذیر در مسیر توسعه، فراروی جهانیان قرار داده است. که بخش اعظم ذهنیت جامعه مدرن جهانی را به خود اختصاص داده و نگرانی متفکران را به سمت وسوی تخریب منابع حیاتی کره‌ی زمین و آلودگی‌های زیست محیطی به مثابه عمده‌ترین معضل جوامع افسار گسیخته بشری سوق داده است. از این میان منابع آبی یکی از منابع با اهمیت و مورد توجه قانونگذار بوده است که چنانچه ارتکاب جرمی علیه منابع آبی از فرایند پیشگیری خارج شده و در واقع جرم محقق شده باشد مقنن با تعیین ضمانات اجراهای کیفری سعی در

پاسخ‌گویی به بزه انجام شده علیه منابع آبی داشته است.

اهمیت دادن به سیاست جنایی و جایگزینی سیاست جنایی به جای سیاست کیفری می‌تواند در پیشگیری از جرایم علیه منابع آبی مؤثر باشد. زیرا با توسل به سیاست جنایی می‌توان حمایت گسترده‌تری را از منابع آبی به عمل آورد، چرا که سیاست جنایی هم پیش از وقوع جرم (برای پیشگیری) و هم پس از آن برای سرکوبی وارد عمل می‌شود و شامل کلیه شیوه‌ها اعم از کیفری و غیر کیفری می‌شود که مقنن با کمک آنها می‌تواند به پدیده مجرمانه پاسخ گوید.

در قوانین و مقررات ایران در برخی از موارد به پیشگیری از وقوع جرم توجه شده است نظیر قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶ که مسائلی مانند تکرار جرم، شروع به جرم، ضبط وسایل ارتکاب جرم و غیره آورده شده و برای آنها مجازات تعیین شده است که در واقع اهرم بازدارنده وقوع جرم هستند.

با لحاظ این کارکرد برای سیاست جنایی و با این تصور در مورد سیاست جنایی در قبال حفاظت از منابع آبی اثر حاضر در چهار فصل به رشته تحریر درآمده به نحوی که در فصل اول آن به مفاهیم سیاست جنایی و منابع آبی پرداخته شده و سعی در تبیین معنا و مفهوم سیاست جنایی و منابع آبی گردیده است. در فصل دوم مراجع و مقامات تأثیرگذار بر سیاست جنایی در مورد حفاظت از منابع آبی بررسی گردیده و نقش مراجعی چون مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام و نقش مقاماتی چون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و تأثیر مصوبات و اقدامات آنها در سیاست جنایی ایران در قبال حفاظت از منابع آبی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. فصل سوم این کتاب به پاسخ‌های کیفری در قبال جرایم علیه منابع آبی تحلیل گردیده و متناسب ترین پاسخ‌ها که حفاظت از منابع آبی وجود آنها را ایجاب می‌کند بررسی شده است. در نهایت در فصل چهارم کلیه قوانین مرتبط با منابع آبی و علی‌الخصوص قوانین کیفری که بیانگر مدل سیاست جنایی ایران در مورد حفاظت از منابع آبی هستند احصا و تجزیه و تحلیل گردیده‌اند.

فهرست مطالب

۷.....	پیش درآمد
۱۳.....	درآمد
۱۵.....	فصل نخست: بررسی مفاهیم منابع آبرزی و سیاست جنایی
۱۵.....	مبحث اول - مفهوم منابع آبرزی
۱۵.....	گفتار اول - آبریان
۱۶.....	گفتار دوم - منبع
۱۶.....	گفتار سوم - حیوانات آبرزی
۱۶.....	گفتار چهارم - حفاظت
۱۸.....	مبحث دوم - وضعیت حیات وحش جانوری در ایران
۱۹.....	گفتار اول - مطالعه موردی جانوران آبرزی تالاب انزلی
۱۹.....	گفتار دوم - پستانداران آبرزی ایران
۲۱.....	مبحث سوم - سیاست جنایی
۲۵.....	گفتار اول - درآمدی بر سیاست جنایی
۲۷.....	گفتار دوم - مفهوم سیاست جنایی تقنینی
۲۹.....	گفتار سوم - از سیاست جنایی تا «نظام‌های بزرگ سیاست جنایی»
۳۰.....	گفتار چهارم - سیاست جنایی در جمهوری اسلامی ایران

- گفتار پنجم - از سیاست کیفری تا سیاست جنایی ۳۰
- گفتار ششم - انواع سیاست جنایی ۳۲
- گفتار هفتم - مدل‌های سیاست جنایی ۳۳
- فصل دوم: عوامل مؤثر بر خط مشی سیاست جنایی تقنینی در مورد حفاظت از منابع آبی ۳۷
- مبحث اول - مراجع تأثیرگذار در سیاست جنایی در مورد حفاظت از منابع آبی ۳۷
- گفتار اول - مجلس شورای اسلامی ۳۷
- گفتار دوم - مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۹
- گفتار سوم - هیأت عمومی دیوان عالی کشور ۴۰
- گفتار چهارم - هیأت دولت ۴۰
- گفتار پنجم - شورای عالی حفاظت از محیط زیست ۴۳
- گفتار ششم - سازمان شیلات ایران ۴۴
- گفتار هفتم - سازمان حفاظت محیط زیست و حقوق محیط زیست طبیعی ۴۷
- مبحث دوم - مراجع فرعی مرتبط با منابع آبی محیط زیست ۴۹
- گفتار اول - سازمان بنادر و کشتیرانی ۴۹
- گفتار دوم - مرکز ملی اقیانوس شناسی ۵۱
- مبحث سوم - دعاوی مربوط به آبریزان (منابع آبی) ۵۳
- گفتار اول - دعاوی اشخاص عمومی ۵۳
- گفتار دوم - دعاوی مطروح علیه اشخاص عمومی ۵۸
- مبحث چهارم - مقامات تأثیرگذار در سیاست جنایی در مورد حفاظت از منابع آبی ۶۰
- گفتار اول - رئیس جمهور و وزرا (هیأت دولت) ۶۰
- گفتار دوم - رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ۶۱
- گفتار سوم - رئیس سازمان شیلات کشور ۶۲
- فصل سوم: پاسخ به جرایم زیست محیطی منابع آبی ۶۳
- مبحث اول - تاریخچه حقوق داخلی محیط زیست ۶۳
- مبحث دوم - ضرورت حمایت از محیط زیست ۶۵
- مبحث سوم - پیشگیری و شیوه‌های غیر کیفری حمایت از محیط زیست ۶۵

مبحث چهارم - شیوه‌های کیفری حمایت از محیط زیست	۶۸
گفتار اول - نقش حقوق جزا در جامعه	۶۸
مبحث پنجم - راه‌های پاسخ به جرایم زیست محیطی	۷۰
گفتار اول - اقدامات مردمی	۷۱
گفتار دوم - اقدامات صنایع خصوصی	۷۲
گفتار سوم - اقدامات دولت‌ها	۷۲
مبحث ششم - مراحل پاسخ به جرایم	۷۳
گفتار اول - مرحله اول پاسخ	۷۳
گفتار دوم - مرحله دوم پاسخ	۷۵
مبحث هفتم - ماهیت پاسخ به جرایم زیست محیطی	۷۶
گفتار اول - ارائه پاسخ کیفری	۷۶
گفتار دوم - پاسخ‌های کیفری	۷۷
مبحث هشتم - پاسخ جرایم زیست محیطی در حقوق ایران	۷۷
گفتار اول - انواع پاسخ‌های کیفری در حقوق ایران	۷۸
فصل چهارم: «بایسته‌ها و ضرورت‌های حمایت قانونی حفاظت از منابع آبی»	۹۵
مبحث اول - حمایت کیفری از منابع آبی	۹۵
گفتار اول - قوانین کیفری مرتبط با حفاظت از منابع آبی	۹۵
نتیجه‌گیری	۱۳۳
پیشنهادهای	۱۳۷
منبع‌شناسی	۱۳۹